

психологічних, фізичних особливостей кожного учня, із урахуванням їхніх потреб та інтересів.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо організації навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами, психолого-педагогічний супровід / укладачі Л. О. Жданюк, І. О. Калініченко. Полтава : ПОППО. 2011. 44 с.
2. Синьов В.М., Коберник Г. М. Основи дефектології: навч. посібник. К. : Вища шк., 1994. 144 с.
3. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / за ред. акад. В.І. Бондаря. Луганськ : Альма матер, 2003. 436 с.

ЛОГОРИТМІКА В СИСТЕМІ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Капітула М. С.

асистент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна

На сучасному етапі розвитку освіти в Україні актуальними є проблеми розвитку, навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Як свідчить практика, у роботі з такими дітьми використовують безліч методичних засобів, одним з яких є логоритміка.

Логоритміка або логопедична ритміка – це корекційне заняття, яке спрямоване на запуск та розвиток мовлення, включаючи в себе комплекс вправ, що супроводжуються музикою та рухами, музикою та словами, музикою та словами і рухами. Поняття «логоритміка» складається з двох частин: «лого» – термін, що означає «виховання правильного мовлення», та «ритміка» – термін, що означає «рівномірний, розмірений», тож логоритміка і застосовує цілий комплекс різноманітних засобів, в основі яких – слово, рух, музика [2].

Питання ритму та «ритмічного виховання» набуло обертів на початку ХХ століття в країнах Європи. Одним із основоположників є швейцарський педагог, професор Женевської консерваторії Еміль Жак-Далькроз. Зокрема учений запропонував метод ритмічної гімнастики, зміст якої полягав у поєднанні музики, ритму та руху через «виховання ритму за допомогою ритму» для початку в музикантів, а згодом – у дітей дошкільного віку. Еміль Жак-Далькроз за допомогою спеціальних вправ ставив за мету розвиток у дітей музичного слуху, пам'яті, уваги, почуття ритму тощо. Згодом цю методику перейняли і стали розвивати його учні [3].

Окрім того, у 1950-1960 роках почали використовувати музично-ритмічні вправи як лікувальну ритміку.

1960 року польська логоритмістка Аврелія Розенталь спробувала ввести елементи ритмопластики в логопедичну роботу. Вона запровадила новий спосіб

коригування мовлення саме логоритмікою, за допомогою якого об'єднала слово та музичний рух.

У сучасних умовах основними цілями використання логоритмічних вправ є: подолання затримки мовленнєвого розвитку; розвиток координації рухів та покращення моторних навичок у дітей з ООП; розвиток та вдосконалення фонематичного слуху; покращення емоційного стану дітей.

Усе, що оточує нас, так чи інакше пов'язане з ритмом – зміна пір року, серцебиття людини, стрілка на годиннику. Завдяки ритмічним рухам активізується діяльність мозку людини. Саме тому логоритмічні вправи та ігри є важливими в роботі з дітьми з ООП.

Музика – це найважливіший компонент для логоритмічних занять. Щоб заняття з логоритміки були якомога ефективнішими, музика підбирається відповідно до вікових особливостей дитини та її уподобань. На заняттях використовують уривки з мультфільмів, розвивальні логопедичні пісні, звуки природи тощо. Також діти можуть самі брати участь у створенні звуків або мелодії за допомогою музичних інструментів або підручних матеріалів. Заняття з логоритміки в супроводі музики проходять значно цікавіше та результативніше.

Сучасна практика рекомендує проводити логоритмічні заняття для дітей з дизартрією, затримкою мовленнєвого розвитку, затримкою психічного розвитку, порушеннями звуковимови, проблемами артикуляції та мовленнєвого дихання, розладами аутистичного спектру, дитячим церебральним паралічем, заїкуванням тощо [1].

Логопедична ритміка допомагає долати бар'єри у спілкуванні дітей з так званим мовним негативізмом. Із цією метою на заняттях створюється сприятлива та позитивно-емоційна атмосфера, у якій дитина з ООП почуватиме себе комфортно та вільно. Доведено: якщо логопедичні ритмічні ігри та вправи виконувати регулярно, то у дітей прослідковується позитивна динаміка мовленнєвого розвитку, яка сприяє покращенню емоційного стану дитини і допомагає її спілкуванню з однолітками [4].

Переважна частина дітей з ООП погано орієнтується в просторі: вони плутають праву та ліву сторони, не розуміють вказівок вгору і вниз та погано орієнтуються в межах свого тіла і по відношенню до свого тіла (самогнозис). У дітей з ООП погано розвинуте почуття ритму, темпу та виникають труднощі з руховою пам'яттю та увагою.

Сучасна практика рекомендує використовувати логоритмічні вправи 2-3 рази на тиждень по 20-25 хвилин для дітей дошкільного віку. Заняття можна розділити на такі блоки: ритмічна розминка для регулювання м'язового тону; вправи на розвиток правильного діафрагмального дихання, тривалого видиху, сили, висоти, виразності голосу, артикуляції та дикції; вправи на формування музичної уваги, темпу й ритму; вправи для розвитку дихання (спів); вивчення танцювальних елементів, що згодом поєднуються зі співом; гра на музичних інструментах.

Отже, логопедична ритміка є важливим комплексним засобом корекційної роботи з дітьми з ООП, який нормалізує рухові функції та мовлення, зокрема дихання, голос, ритм, темп і його мелодико-інтонаційну сторону. Правильно

підібраний комплекс логоритмічних вправ позитивно впливає не лише на мовлення дитини, але й на її психічний та емоційний стани, що дає підстави свідчити про позитивну динаміку її розвитку.

Список використаних джерел

1. Бухало О. Л. Робоча програма «Логоритміка» для студентів ОПП «Дошкільна освіта». Маріуполь : Маріупольський державний університет, 2019. С. 3-16. URL : https://repository.mdu.in.ua/jspui/bitstream/123456789/1041/1/KNMZD_Logorytmika.pdf (дата звернення: 27.02.2023).
2. Гандзюк С. Логоритміка – система рухових вправ. *Дошкільне виховання*. 2012. №1. С. 28-34.
3. Забара О. В. З історії виникнення логопедичної ритміки. *Логопед*. 2012. №10. С. 8-15.
4. Картушина М. Ю. Логоритміка для малюків. Київ : ТЦ Сфера, 2005. 234 с.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

Карпова М. В.

магістр кафедри офтальмопедагогіки та офтальмопсихології,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

Сасіна І. О.

кандидат психологічних наук, доцент,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

2016 року Колегія Міністерства освіти і науки затвердила концепцію реформи «Нова українська школа», у якій були визначені принципи, ключові компетентності та наскрізні вміння, відповідно до яких визначаються вимоги до обов'язкових результатів навчання на кожному освітньому рівні.

У загальній та спеціальній психолого-педагогічній літературі основні підходи до аналізу і впровадження компетентнісного підходу в навчальній діяльності були висвітлені у наукових працях І. Беха, А. Дашковської, І. Єрмакова, Т. Костенко, О. Овчарук, О. Паламар, О. Пометун, М. Федоренко, С. Федоренко та інших. Зокрема, у дослідженнях з тифлопедагогіки зазначається, що формування більшості наскрізних умінь в учнів з порушеннями зору буде потребувати спеціальної корекційної роботи, що пов'язане зі специфічними закономірностями розвитку дітей із зоровою депривацією, і як наслідок – зі складною соціальною ситуацією розвитку [1].

Глибоке зниження зору призводить до порушення взаємодії дитини з реальним оточенням, оскільки, обмежуючи накопичення в чуттєвій сфері, воно вторинно відбивається на розвитку не лише пізнавальної, але і фізичної активності, що, у свою чергу, значно ускладнює виникнення все нових соціальних